

Warszawa, 21.11.2025 r.

Dr hab. Joanna Mackiewicz-Łyziak, prof. UW

Wydział Nauk Ekonomicznych

Uniwersytet Warszawski

**Ocena osiągnięć naukowych dr. Grzegorza Górniewicza sporządzona na potrzeby  
postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w  
dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse**

Recenzja została przygotowana w odpowiedzi na pismo prof. dr hab. Wiesławy Przybylskiej-Kapuścińskiej, Przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny Ekonomia i Finanse Federacji Naukowej WSB-DSW Maerito z dnia 10.06.2025 r., informujące o powołaniu mnie na recenzentkę w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Grzegorzowi Górniewiczowi. Ocena została przeprowadzona na podstawie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm; dalej: ustawa). Materiałem źródłowym do sporządzenia niniejszej recenzji była dokumentacja przygotowana przez Habilitanta, przesłana w formie papierowej. W przesłanej dokumentacji znalazły się wskazane powyżej pismo przewodnie, wniosek Habilitanta, autoreferat, wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny, kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora oraz monografia „Zarządzanie długiem publicznym w krajach Unii Europejskiej w okresach zaburzeń wzrostu gospodarczego w XXI wieku” (CeDeWu, Warszawa 2025), wskazana jako osiągnięcie naukowe, zgodnie z art. 219 ust.1. pkt 2a Ustawy.

Celem niniejszej recenzji jest dokonanie oceny dorobku naukowego Habilitanta zgodnie z kryteriami określonymi w art. 219 ust. 1 ustawy, stanowiącymi, że stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) Posiada stopień doktora;
- 2) Posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
  - a. 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie

sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub

- b. 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2, lit. b, lub
  - c. 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) Wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

### **1. Informacje ogólne o Habilitancie**

Dr Grzegorz Górniewicz uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w 2000 r. na podstawie rozprawy „Zadłużenie zagraniczne Polski na tle wybranych krajów rozwijających się” napisanej pod kierunkiem naukowym dr. hab. Jana Wiśniewskiego, prof. UMK. Tym samym należy stwierdzić, iż kryterium określone w art. 219 ust. 1 pkt 1 ustawy jest spełnione. W latach 1999-2011 pracował na stanowisku asystenta, a następnie adiunkta w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu. W latach 2000-2015 był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Prawa, Administracji i Zarządzania Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego (przekształconej w 2005 r. w Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy). W latach 2015-2016 zajmował stanowisko starszego wykładowcy w Instytucie Geografii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, a od 2016 jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku (obecnie Uniwersytet WSB Merito w Gdańsku). Z przedstawionej dokumentacji wynika, że dr Grzegorz Górniewicz ma bogate doświadczenie dydaktyczne, w tym promotorskie, oraz eksperckie.

### **2. Ocena osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy**

Jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse dr Grzegorz Górniewicz wskazał monografię pt. „Zarządzanie długiem publicznym w krajach Unii Europejskiej w okresach zaburzeń wzrostu gospodarczego w XXI wieku”, CeDeWu,



Warszawa 2025. Recenzentem wydawniczym była prof. dr hab. Agnieszka Alińska ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Wydawnictwo CeDeWu znajduje się w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, zatem należy stwierdzić, że ten wymóg formalny jest spełniony.

Monografia „Zarządzanie długiem publicznym w krajach Unii Europejskiej w okresach zaburzeń wzrostu gospodarczego w XXI wieku” składa się ze wstępu, 6 rozdziałów oraz konkluzji. Dodatkowo, zawarto w niej bibliografię, spis tabel, spis rysunków oraz aneks. Dzieło liczy 230 stron, co spełnia standardy monografii. Struktura monografii jest poprawna. Habilitant przechodzi od przedstawienia ogólnych koncepcji, takich jak cele i instrumenty zarządzania długiem publicznym oraz efektywność i modele zarządzania długiem w pierwszych rozdziałach, do opisu studiów przypadków wybranych krajów oraz szczegółowych rozwiązań i regulacji w krajach Unii Europejskiej w dalszych rozdziałach.

Habilitant rozpoczyna wstęp od bardzo krótkiego zarysowania problemu badawczego (4 zdania), by od razu przejść do przedstawienia hipotez badawczych. Sformułowanych zostało pięć hipotez (str. 9). Hipotezy badawcze zostały sformułowane w taki sposób, iż właściwie oczywista wydaje się ich pozytywna weryfikacja, gdyż postulują zjawiska raczej bezsporne (H1, H2, H3) lub zawierają sformułowania, które sugerują możliwość, jak „może prowadzić” czy „może mieć istotny wpływ”, w miejsce bardziej jednoznacznych sformułowań „prowadzi”, „ma istotny wpływ” (H2, H5). Dodatkowo, Habilitant postawił pięć pytań badawczych, związanych z hipotezami badawczymi (str. 10). Nie mam zastrzeżeń co do sformułowania tych pytań, z wyjątkiem pierwszego „Czy zarządzanie długiem publicznym może być efektywne?”, w przypadku którego odpowiedź ponownie wydaje się oczywista. Habilitant stwierdza, że znalezienie odpowiedzi na postawione pytania badawcze jest jednoznaczne z celami badawczymi, brak jednak w pracy określenia podstawowego głównego celu badawczego oraz osadzenia podejmowanego problemu badawczego w kontekście dotychczasowego dorobku literatury.

Dalsza część wstępu poświęcona jest przedstawieniu struktury pracy, a na końcu Habilitant określa zakres przedmiotowy, podmiotowy i czasowy badania. Zakres przedmiotowy odpowiada postawionym hipotezom i pytaniom badawczym. Badanymi podmiotami jest 27 krajów Unii Europejskiej oraz instytucje i organizacje – Unia Europejska i Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Zakres czasowy to lata 2001-2023.



W rozdziale pierwszym monografii została zdefiniowana koncepcja zarządzania długiem publicznym, jego cele oraz instrumenty. Dodatkowo, syntetycznie przedstawiono wybrane teorie makroekonomiczne dotyczące tej problematyki. Jest to jedyna część monografii odnosząca się do dorobku literatury teoretycznej, który jest bardzo bogaty. Brak w niej odniesienia do koncepcji stabilności fiskalnej czy przestrzeni fiskalnej, kluczowych dla zrozumienia wpływu wysokości długu publicznego na sytuację finansów publicznych kraju. Świadczy to o niewielkim osadzeniu monografii w teorii ekonomii. Część rozdziału jest poświęcona opisowi celów zarządzania długiem publicznym w wybranych krajach europejskich oraz w Polsce, przy czym nie uzasadniono doboru krajów oraz nie wyjaśniono, dlaczego akurat Polska została opisana najbardziej szczegółowo.

Drugi rozdział jest poświęcony efektywności i modelom zarządzania długiem publicznym. Jest tu zdefiniowane pojęcie efektywności zarządzania długiem, a następnie opisane różne jej aspekty – efektywność prawna, efektywność instytucjonalna i efektywność instrumentalna. W drugiej części rozdziału Habilitant przedstawia trzy modele zarządzania długiem – model ministerialny, model bankowy i model agencyjny. Rozdział ten porządkuje i systematyzuje wymienione kwestie, przy czym za cenne należy uznać wyszczególnienie zalet i wad poszczególnych modeli zarządzania długiem.

W rozdziale trzecim Habilitant identyfikuje główne zdarzenia w XXI w., które prowadziły do osłabienia wzrostu gospodarczego w krajach Unii Europejskiej. Wymienia w tym kontekście kryzys finansowy w latach 2008-2009, kryzys migracyjny, Brexit, pandemię COVID-19 oraz wojnę na Ukrainie. Wydarzenia te opisywane są pod kątem wpływu na koniunkturę gospodarczą w krajach unijnych. Rozdział ma charakter opisowy, raczej poboczny w stosunku do głównego wątku. Jego celem było wskazanie okresów, gdy szczególne zdarzenia gospodarcze i polityczne istotnie wpływały na wzrost gospodarczy. Odniesienia do danych statystycznych są tu nieliczne, a dyskusja jest prowadzona na dużym poziomie ogólności bez analizy wpływu tych zdarzeń na sytuację fiskalną w UE.

Rozdział czwarty zawiera studia przypadków wybranych krajów UE, opisujące skuteczność narzędzi zarządzania długiem publicznym. Analizowane kraje to Portugalia, Irlandia, Włochy, Grecja, Hiszpania oraz Polska. Są to zatem tzw. kraje PIIGS, które doświadczyły największych problemów z zadłużeniem publicznym w okresie globalnego kryzysu finansowego oraz Polska. Habilitant nie uzasadnia doboru krajów uwzględnionych w tym rozdziale. Rozdział ma charakter opisowy. Prezentuje wybrane dane statystyczne dotyczące długu publicznego analizowanych państw, przy czym różny zakres danych jest prezentowany dla różnych państw,



co utrudnia prównania. Najwięcej uwagi poświęcono Grecji. Rozdział ten ma walor poznawczy, opisując działania podejmowane przez poszczególne państwa w celu przeciwdziałania wzrostowi długu publicznego, w szczególności zainicjowanego wybuchem globalnego kryzysu finansowego, jednak jego zawartość ma w większości charakter odtwórczy, bazujący na publikacjach źródłowych, bez wprowadzania oryginalnych treści.

W rozdziale piątym Habilitant opisał zasady funkcjonowania Międzynarodowego Funduszu Walutowego, udzielania przez niego pożyczek, jak również działania pomocowe podejmowane przez Fundusz. Druga część rozdziału opisuje regulacje obowiązujące w krajach Unii Europejskiej i strefy euro dotyczące finansów publicznych krajów członkowskich, takie jak Pakt Stabilności i Wzrostu, sześciopak i dwupak, pakt fiskalny, *Next Generation EU*, oraz polityki prowadzone przez Europejski Bank Centralny wpływające na dług publiczny krajów wspólnoty. Rozdział ten również ma charakter opisowy, bazujący na innych tekstach źródłowych, bez proponowania oryginalnych treści.

W pierwszej części szóstego rozdziału przedstawione zostały dane statystyczne dotyczące długu publicznego w krajach UE, udziałów poszczególnych podsektorów tym długu oraz jego struktury według pierwotnej zapadalności. Zaprezentowane zostały również prognozy długu publicznego w stosunku do PKB w 2033 r. przy upraszczającym założeniu, że utrzymane zostaną średnie poziomy zmian długu z okresu 2001-2023. Założenie to nie zostało uzasadnione i trudno je uznać za zasadne. Ta część rozdziału ma charakter opisowy i informacyjny, brak w nim elementów analizy przedstawionych danych w kontekście ewentualnych konsekwencji dla zarządzania długiem publicznym w tych krajach. Druga część rozdziału zawiera wyniki obliczeń dopuszczalnej granicy długu publicznego dla Polski. Do tej części można sformułować szereg zastrzeżeń i wątpliwości. Po pierwsze, nie uzasadniono wyboru przykładu empirycznego. Pierwsza część rozdziału dotyczy wszystkich krajów UE, druga część jest natomiast poświęcona Polsce, bez żadnego wyjaśnienia. Ponadto, nie zostało wyjaśnione, co jest dokładnie przedmiotem badania, tzn. co Autor rozumie pod pojęciem „dopuszczalnej granicy długu”. Nazwa sugeruje, iż jest to poziom długu, przy którym kraj traci zdolność jego obsługi i spłaty, natomiast obliczenia wskazują na to, że jest to poziom, na którym dług ustabilizuje się w długim okresie, przy założeniu, że współczynnik wzrostu długu publicznego i tempo wzrostu PKB pozostaną stałe. We wstępie do tej części pracy powinno to zostać precyzyjnie opisane. Wreszcie, zaprezentowane obliczenia budzą poważne wątpliwości. Przy interpretacji wyników Habilitant nie bierze pod uwagę, że z założenia dług w okresie 0 wynosi 0 (wynika to z przyjętej metody obliczania długu w równaniu 3, str. 175). W związku z tym



obliczone wartości dla poszczególnych lat, jak i granica w długim okresie, są wartościami hipotetycznymi dla wyjściowego poziomu długu równego 0. Stąd otrzymano wartości, które mogą się wydawać zaskakujące i nierealne, np. w wariancie dla modelu średniego dla roku 2030 dług w wysokości 14% PKB, dla roku 2050 23% PKB itd. Niestety, Autor nie odnosi się do tej kwestii. Ponadto, lata i dekady są bezrefleksyjnie stosowane zamiennie przy dokonywaniu obliczeń i interpretacji wyników. Habilitant nie zauważa, że stosując równanie 1 (str. 177) do obliczania stosunku długu do PKB w kolejnych okresach, nie może używać wartości średnich dla lat (parametry  $a$  i  $g$ ), jednocześnie traktując  $t$  jako dekadę (obliczenia zaprezentowane na stronie 180). Co więcej, na stronie 184 znajduje się akapit: „Jak już sygnalizowano, powyższe obliczenia dla funkcji  $f(t)$ , jak również dla funkcji  $h(t)$  zinterpretowane zostały w systemie dekadowym, gdyż wydaje się, że taka interpretacja jest bardziej klarowna. W istocie równouprawnioną interpretacją jest traktowanie, że  $t=2$  oznacza rok 2011,  $t=3$  rok 2012, ... itd.”. Takie podejście nie jest jednak poprawne.

Mniej znaczące kwestie, które jednak należy odnotować, dotyczą braku wyjaśnienia, dlaczego obliczenia robione są dwa razy (na podstawie danych dla dwóch okresów: lat 2001-2010 oraz 2011-2023) i co wynika z ich porównania, braku uzasadnienia przyjętego w obliczeniach poziomu stopy procentowej oraz drobnych pomyłek w zapisach obliczeń.

Podsumowując, badanie przedstawione w rozdziale szóstym stanowi oryginalny wkład Autora, jest jednak obarczone błędami, które sprawiają, że przedstawione wyniki są niewiarygodne.

W Konkluzjach przedstawione zostały odpowiedzi na pytania badawcze. Nie ma tu odniesienia do tego, jak zostały zweryfikowane hipotezy badawcze. Ponieważ jednak pytania i hipotezy badawcze były ze sobą związane, takie podejście może być uznane za uprawnione.

Ostatnią część monografii stanowi aneks zatytułowany „Wykorzystanie metod ilościowych w badaniu problemu wpływu długu publicznego na wzrost gospodarczy”. We wstępie Habilitant pisze: „W tej części pracy, będącej wkładem własnym autora, poszukiwana jest odpowiedź na pytanie: jaki wpływ na wzrost gospodarczy mają zaciągnięte przez kraj pożyczki? Przedstawione obliczenia mają charakter teoretyczny”. Należy tu zaznaczyć, iż problematyka wpływu długu na wzrost gospodarczy jest zupełnie innym problemem badawczym niż podjęty w ocenianej monografii. Jest to temat kompleksowy, któremu poświęcone są liczne badania i którym sam w sobie mógłby być tematem obszernej monografii, zatem odnoszenie się do niego w aneksie do tej monografii jest zaskakujące. Po drugie, Autor przedstawia model teoretyczny, w którym wprawdzie pojawia się zmienna oznaczająca pożyczki, ale w modelu nie ma



wyodrębnionego sektora rządowego, zatem nie ma zmiennej oznaczającej dług publiczny. Trudno zatem stwierdzić, w jaki sposób wnioski z modelu odpowiadają na pytanie o wpływ długu publicznego na wzrost gospodarczy, a także w jaki sposób wiąże się z tematyką zarządzania długiem publicznym.

Podsumowując ocenę monografii zgłoszonej jako osiągnięcie naukowe należy odnieść się do dwóch kwestii: czy wpisuje się ona w dyscyplinę ekonomia i finanse oraz czy stanowi znaczny wkład w rozwój tej dyscypliny. Niewątpliwie tematyka monografii jest zgodna z dyscypliną ekonomia i finanse. Podejmuje ona istotny i aktualny problem z zakresu finansów publicznych, tj. zarządzanie długiem publicznym w warunkach zaburzeń wzrostu gospodarczego. Autor przedstawia mechanizmy zarządzania długiem w krajach UE, analizując poziom i strukturę długu, w kontekście prowadzonej polityki fiskalnej i stabilności makroekonomicznej. Podejmuje on próbę identyfikacji czynników kształtujących politykę zadłużeniową oraz oceny efektywności instrumentów wykorzystywanych w okresach kryzysowych. Warunek przynależności do deklarowanej dyscypliny jest zatem spełniony.

Odnosząc się do drugiej kwestii należy zauważyć, że dzieło ma głównie charakter przeglądowo-porównawczy, a jego wartość naukowa wynika z umiejętnej syntezy i interpretacji procesów związanych z sytuacją zadłużeniową państw UE. Nie rozwija teorii ekonomicznej ani metodyki badań długu publicznego. Na poziomie empirycznym Habilitant posługuje się metodą analizy porównawczej oraz studiów przypadków, wykorzystując podstawowe dane statystyczne pochodzące z baz Eurostatu, EBC oraz krajowych urzędów statystycznych. Trudno też doszukać się jednoznacznej odpowiedzi na kluczowe z punktu widzenia problematyki pracy pytanie o to, które z modeli i narzędzi zarządzania długiem są najbardziej efektywne w czasie kryzysów gospodarczych. Istotną słabością pracy jest brak bardziej zaawansowanej analizy ilościowej, co ogranicza potencjał w zakresie testowania hipotez badawczych. Oryginalna część monografii – badanie przedstawione w rozdziale szóstym – jest obarczone mankamentami opisanymi powyżej, zatem jego wyniki trudno uznać za wiarygodne. Wszystkie te uwagi sprawiają, że przedstawioną do oceny monografię należy uznać za rzetelne opracowanie dotyczące zarządzania długiem publicznym w krajach UE, jednak bez istotnych elementów oryginalnych, a zatem mającą ograniczony wpływ na rozwój dyscypliny.

Zwraca uwagę fakt, iż sam Habilitant nie wskazał w autoreferacie jednoznacznie, jaki jest Jego wkład w rozwój dyscypliny. Można tam przeczytać: „W opublikowanych pracach naukowych przedstawiłem nowe spojrzenie na problematykę długu publicznego i wniosłem istotny wkład



do dotychczasowego dorobku naukowego istniejącego w tej dziedzinie”. Jest to sformułowanie bardzo ogólne, Habilitant nie precyzuje, czym charakteryzuje się to „nowe spojrzenie” oraz jakie elementy jego prac są nowatorskie z punktu widzenia istniejącej wiedzy.

Odnosząc się do treści autoreferatu, trzeba zaznaczyć, że Habilitant w punkcie 4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, odnosi się do większego zakresu publikacji, niż zgłoszona we wniosku monografia. Opisując swoje osiągnięcia naukowe, dzieli je na trzy obszary badawcze: dług publiczny, zadłużenie zagraniczne i międzynarodowe przepływy czynników produkcji, w tym zwłaszcza kapitału. Zgłaszana we wniosku monografia wpisuje się w pierwszy z tych obszarów, nie jest jednak jedyną publikacją, do której Habilitant odnosi się w autoreferacie przedstawiając swoje osiągnięcia badawcze w ramach tego obszaru. Pozostałe publikacje, które są tu wymienione to:

- Dług publiczny krajów Unii Europejskiej w okresie pandemii COVID-19, [w:] „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy”, red. naukowy M.G. Woźniak, nr 73, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023.
- The increase in general government debt during the coronavirus crisis in the EU countries, “WSB Journal of Business and Finance” 2022, vol. 56, no.1.
- General Government Debt in European Union Countries and Economic Growth, [w:] „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy”, red. naukowy M.G. Woźniak, nr 55, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2018.
- Górniewicz G., The Problem of Public Debt (The Case of Visegrad Group Countries), [in:] China-USA Business Review, vol. 17, no. 4, April 2018.
- The general government debt and budget deficits in the Visegrad group countries, [in:] International Day of Science. Economics, Management, Innovation, ed. J. Zimmermannova, Moravian University College, Olomouc 2017.
- General government debt in European Union Countries, [in:] Medzinárodné vzt'ahy 2016 Aktuálne otázky svetovej ekonomiky a politiky, Zborník príspevkov zo 17. Medzinárodnej vedeckej konferencie, Ekonóm Publishing, Bratislava 2016.

Publikacje te nie zostały jednak dołączone do wniosku ani w nim wymienione, w związku z czym nie dokonuję ich szczegółowej oceny w tym punkcie recenzji. Warto jednak zaznaczyć, że pięć z sześciu wymienionych publikacji jest dostępna w wolnym dostępie. Publikacje te mają



charakter przegląдово-opisowy, z elementami prostej analizy danych statystycznych, a część treści jest w nich powielana. Dwie z nich zostały opublikowane w czasopiśmie znajdującym się w ministerialnym wykazie – Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy (40 pkt. MNiSW). Pozostałe zostały opublikowane w czasopismach lub wydawnictwach spoza wykazu ministerialnego.

### **3. Ocena pozostałego dorobku naukowego**

Dr Grzegorz Górniewicz, oprócz monografii opiniowanej powyżej, po uzyskaniu stopnia doktora opublikował 6 monografii, w tym 3 we współautorstwie, oraz 70 recenzowanych artykułów naukowych i rozdziałów w monografiach (w większości samodzielnych, 19 napisanych we współautorstwie). Prace są w języku polskim i angielskim. Pod względem ilościowym jest to dorobek imponujący. Prace mieszczą się w trzech obszarach badawczych: długu publicznego, zadłużenia zagranicznego oraz międzynarodowych czynników produkcji, w tym zwłaszcza kapitału. Jak zaznaczyłam w poprzednim punkcie recenzji, dorobek naukowy w tych trzech obszarach został opisany jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy, jednak nie został jako takie wskazany oraz nie może zostać uznany za cykl powiązanych tematycznie artykułów, skoro dotyczy trzech obszarów. Z tego powodu jest w niniejszej recenzji traktowany jako pozostały dorobek. Ten brak jednoznaczności stanowi znaczne uchybienie przedstawionej dokumentacji. Jak już wspomniałam wyżej, do pierwszego obszaru badawczego – dług publiczny – w autoreferacie zostało przypisanych sześć publikacji, oprócz monografii zgłoszonej jako osiągnięcie naukowe. Do drugiego obszaru badawczego – zadłużenie zagraniczne – przypisano siedem publikacji, z czego jedna (monografia „Zadłużenie zagraniczne. Polska a kraje rozwijające się”) jest rozszerzoną wersją rozprawy doktorskiej Habilitanta. Trzeciego obszaru badawczego - międzynarodowych czynników produkcji – dotyczy pięć publikacji wymienionych w autoreferacie. W przypadku pozostałych publikacji w autoreferacie nie zawarto informacji na temat tego w jakim obszarze badawczym się mieszczą. Niewątpliwie, prace te należą do dyscypliny ekonomia i finanse.

Ocena dorobku publikacyjnego Habilitanta po uzyskaniu stopnia naukowego doktora jest problematyczna. Pod względem ilościowym dorobek jest obszerny, a tematyka prac jest zgodna z dyscypliną ekonomia i finanse. Wątpliwości budzi jednak jakość tego dorobku oraz jego oddziaływanie na debatę naukową. Spośród 70 publikacji, tylko 12 zostało opublikowanych w czasopismach znajdujących się w wykazie ministerialnym. Pozostałe prace to artykuły opublikowane w czasopismach spoza listy lub są to rozdziały w monografiach. Tylko jeden artykuł (napisany we współautorstwie) został opublikowany w czasopiśmie posiadającym



*impact factor* (Baltic Journal of Economic Studies). Natomiast czasopisma z wykazu ministerstwa, w których publikował Habilitant, są głównie czasopismami wydawanymi przez krajowe ośrodki akademickie i nie mają istotnego zasięgu międzynarodowego. Wątpliwości dotyczące jakości opracowań znajdują potwierdzenie w autoreferacie, gdzie nie opisano zastosowanych metod badawczych, nie wskazano też, co z uzyskanych wyników stanowi wkład w rozwój dyscypliny.

Dokonanie oceny dodatkowo znacznie utrudnia fakt, iż Habilitant nie przedstawił informacji dotyczących swoich publikacji, takich jak liczba punktów, *impact factor*, liczba cytowań, w wykazie osiągnięć naukowych stanowiącym załącznik do wniosku (str. 6-15). W przedstawionych materiałach brak informacji dotyczących sumarycznej liczby punktów uzyskanych przez Habilitanta, obliczonej zgodnie z zasadami MNiSW obowiązujących dla roku publikacji, liczby punktów z uwzględnieniem podziału na współautorów oraz sumarycznego *impact factor*. Co więcej, Habilitant nie dokonał podstawowego podziału prac na artykuły i rozdziały w monografiach. Należy tu zatem jeszcze raz podkreślić, że dokumentacja została przygotowana z małą starannością, zostawiając recenzentom samodzielne odnalezienie informacji, które powinny się w niej znaleźć.

Podobna uwaga dotyczy liczby cytowań. Według danych naukometrycznych podanych w dokumentacji liczba cytowań prac dr Grzegorza Górniewicza wynosiła 297 według Google Scholar i 95 według ResearchGate (brak danych o tych liczbach bez autocytowań). Indeks Hirscha wyniósł odpowiednio 8 i 5 dla tych baz. Nie przedstawiono informacji na temat liczby cytowań z baz Web of Science oraz Scopus, standardowo raportowanych w przypadku postępowań w dyscyplinie ekonomia i finanse. W bazie Web of Science liczba dokumentów, a co za tym idzie, liczba cytowań wynosi 0. W bazie Scopus nie znalazłam profilu Habilitanta. Do dokumentacji nie załączono raportu cytowalności. Brak cytowań w uznanych bazach jak Web of Science i Scopus świadczą o niskiej rozpoznawalności międzynarodowej badań Habilitanta, a co za tym idzie słabym oddziaływaniu na rozwój dyscypliny. Liczba cytowań w bazie Google Scholar jest stosunkowo wysoka, natomiast biorąc pod uwagę to, że najczęściej cytowane pozycje Habilitanta są napisane w języku polskim (pierwsze 11 pozycji pod względem liczby cytowań), świadczy to raczej o rozpoznawalności głównie w środowisku krajowym.

Dr Grzegorz Górniewicz nie wykazał udziału w projektach finansowanych zewnętrznie. Był kierownikiem jednego projektu prowadzonego w ramach badań statutowych.



Habilitant wykazywał się znaczną aktywnością konferencyjną. Wygłosił referaty na 33 konferencjach naukowych, z czego 12 na konferencjach międzynarodowych. Trzy z nich odbyły się poza granicami Polski. Ponadto, zaprezentował postery na 3 konferencjach międzynarodowych. Ten aspekt działalności naukowej należy ocenić pozytywnie. Nie wykazano natomiast udziału w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji.

Słabiej prezentuje się aktywność dr Grzegorza Górniewicza w zakresie recenzowania prac naukowych. W przedstawionym materiale widnieje informacja o przygotowaniu recenzji kilkunastu artykułów naukowych (nie podano dokładnej liczby), wszystkich dla tego samego czasopisma „Torun International Studies”, w którym Habilitant był członkiem redakcji. Nie podano zakresu dat członkostwa.

#### **4. Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej**

Habilitant wykazał aktywność naukową realizowaną na więcej niż jednej uczelni: był pracownikiem Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu, Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (później Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) oraz Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku (później Uniwersytet WSB Merito w Gdańsku). Ocena tej aktywności ponownie jest utrudniona ze względu na brak dokładnych informacji w dostarczonej dokumentacji. Habilitant nie wykazał, jaka część jego dorobku naukowego została zrealizowana w poszczególnych jednostkach. Uważam to za znaczne uchybienie wniosku, gdyż zgodnie z ustawą Wnioskodawca powinien wykazać się *istotną* aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej jednostce naukowej.

W autoreferacie (str. 28) dr Grzegorz Górniewicz wskazał również, iż formą jego aktywności naukowej realizowanej poza jednostką macierzystą było członkostwo w kolegium wydawniczym czasopisma „Torun International Studies”, wydawanego przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, przy współpracy z Vytautas Magnus University (Litwa) i Sulkhan-Saba Orbeliani University (Gruzja). We wniosku nie wykazano aktywności w zakresie wyjazdów badawczych oraz współpracy z badaczami z innych ośrodków.

Podsumowując tę część recenzji stwierdzam, że dr Grzegorz Górniewicz był aktywny naukowo na więcej niż jednej uczelni. Dorobek Habilitanta w zakresie współpracy międzynarodowej jest



bardzo nieznaczny. Niemniej jednak można uznać, że wymóg określony w art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy formalnie jest spełniony.

## **5. Konkluzja**

Na podstawie analizy przedstawionej do oceny dokumentacji oraz sformułowanych ocen dotyczących poszczególnych kryteriów dotyczących dorobku naukowego i aktywności naukowej określonych w art. 219 ust. 1 pkt 1-3 ustawy, wymaganych do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego, stwierdzam, że dr Grzegorz Górniewicz spełnia kryteria wymienione w punktach 1 i 3. W mojej ocenie dorobek publikacyjny dr Grzegorza Górniewicza nie spełnia jednak w stopniu wystarczającym kryterium określonym w punkcie 2, tj. nie stanowi znacznego wkładu w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse. Dorobek ten ma w znacznej części charakter opisowo-porównawczy, oparty na innych źródłach. W przeprowadzonych obliczeniach własnych stwierdziłam istotne uchybienia. Dorobek ten nie stanowi zatem istotnego wkładu teoretycznego, w zakresie metodyki, ani w postaci oryginalnych wyników empirycznych w rozwój dyscypliny. Na niekorzyść Habilitanta działa także niestaranny sposób przygotowania dokumentacji, w której brakuje istotnych informacji oraz jednoznacznego określenia osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2.

Zgodnie z wymogiem dokonania jednoznacznej oceny dorobku naukowego w postępowaniu habilitacyjnym wyrażam zatem negatywną opinię w sprawie nadania dr. Grzegorzowi Górniewiczowi stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Joanna Mackiewicz - Dyziat